

Izhaaja dvakrat na mesec ter stane za vse leto 1 K 60 vin., za pol leta 1 K.

Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošlato upravništvu „Rodoljuba“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“.

RODOLJUB

Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste 16 vln. če se enkrat tiska; 24 vln. če se 2krat, in 30 vln. če se 3krat ali večkrat tiska.

Pisma izvolijo naj se frankirati. Rokopisi se ne vračajo.

1. števil.

V Ljubljani, dne 8. januarja 1903.

XIII. leto.

Pogled nazaj.

Zopet je zatonilo leto. Če pogledamo nazaj na to leto, ne uzremo nič posebno veselega. Sicer se mora priznati, da je slovenski narod tudi v minolem letu nekoliko napredoval na kulturnem polju in na polju gospodarskega osamosvojenja, ali pozitivnih novih pridobitev nismo nikjer dosegli, pač pa na Koroškem čakali strašen poraz pri deželnozborskih volitvah.

Slovenji smo na svojo nesrečo prikovani na tri verige in braniti moramo svojo narodno individualnost ter pogoje narodnemu življenju na tri fronte: proti Nemcem, Lahom in Rimcem, ki nas hočejo podjarmiti in uporabiti za tlako v njihove koristi. Mi bi prenehali biti narod, ki zasluži, da živi, ako bi v tem boju odnehali.

Naj se nam ne ugovarja, da Rimci niso narodni sovražniki. Naši Rimci so sicer sinovi slovenskih mater, ali njim je rimski program ljubši in dražji, kakor slovenski narodni program, oni služijo interesom tuje politične sile, ki se sicer zaodeva z verskim plaščem, ki pa stremi za popolnoma posvetnimi cilji, katerih uresničenje bi Slovincem prineslo smrt.

Mi gotovo ne delamo osebne politike. Nam donša politika samo skrbi in dela, nalaga nam stroške in žrtve, ali vzlic temu branimo svoje nazore in delujemo na njih uresničenje, ker nas prešinja prepričanje, da to zahteva narodova korist.

Mi tudi ne vodimo boja zaradi boja samega, zato, ker nam je boj veselje in namen. Ne! Mi ne vodimo boja za vsako ceno, iz justamenta, marveč, ker brez boja ni doseči varnosti za naš narod, uresničenja slovenskega narodnega programa. Zato pa smo tudi v minolem letu stali kakor rocher de bronze sredi penečega valovja javnega življenja in neustrašno branili koristi in pravice slovenskega naroda.

Klerikalstvo je tudi v minolem letu napenjalo vse sile, da bi ugonobilo našo stranko in se polastilo gospodarstva v deželi, dobro vedoč, da je vsako res narodno in napredno delovanje tudi zunaj Kranjske ubito, če zmaga klerikalstvo v osrčju Slovenije. Celo z revolucijo v obliki obstrukcije, je klerikalna stranka poskusila svojo srečo, a dosegla ni drugega, kakor da je težko oškodovala svoje lastne volilce, in sicer na gospodarskem polju. Mi pa stojimo vzlic tej revoluciji trdno in krepko na braniku naših uzorov. Visoko plapola nad nami slovenska trobojnica, pogum za vztrajanje pa nam daje zavest, da se sme napredna stranka zanašati na pravno silo, na značajnost, na zvestobo in na krepko voljo svojih somišljenikov, teh najboljših

sinov slovenskega naroda, in zato gledamo tudi prihodnosti brez strahu v oko.

Narodno-napredna stranka je že tolikrat dokazala svojo nesebičnost, da se ji klerikalstvo pri vsi svoji neskončni hudobnosti in obrekljivosti ne upa družega očitati, kakor »brezverstvo«.

To je fraza, ki more vplivati samo na ljudi, v čijih glavah vlada tema. Mi nismo ateisti, ker dobro vemo, da človeška družba ne bo nikdar brez nobene vere. Mi ne pobijamo nikogar zaradi tega, ker veruje v cerkvene nauke, pač pa vsakega, kateremu je vera sredstvo za dosego političnih namenov. V tem oziru smo neizprosni, v tem oziru ne poznamo nikakega paktiranja z nikomur. Vera je stvar vesti in mora ostati izven političnih bojov, ker nima s politiko ničesar opraviti.

Tudi duhovnikov ne »preganjamo« zato ker so duhovniki. Duhovnik je lahko častivreden in koristen član človeške družbe, ali če hoče biti respektiran, mora sam respektirati pravice, ki jih daje zakon in mora imeti ozire na svoj poklic ravno tako, kakor jih mora imeti vsak uradnik. Če pa duhovnik zlorablja svojo duhovsko oblast v politične namene, če zlorablja spovednico in prižnico za agitacijo, če prezira, da jamči zakon vsakemu državljanu svobodno prepričanje in svobodno izvrševanje državljanskih pravic — potem ne sme zahtevati respekta, nego mora biti pripravljen, da se nastopi proti njemu z vso odločnostjo.

Boj z Rimci absorbira mnogo najboljših moči, ali ta boj je neizogiben in se mora dobojevati. Kompromis je nemogoč. Bili so časi, ko ga je bilo lahko doseči, ali klerikalstvo je odbilo vsako porazumljenje. Zdaj se taka prilika bržčas več ne pojavi, in bo trajal boj toliko časa, dokler ena ali druga stranka ne obleži na bojišču. To je sicer bridko za one, ki težko čakajo, da se zapali mirovna pipa, ali krivi nismo tega mi, nego edinole klerikalna stranka. In, če Dunaj in Rim pravočasno ne zakličeta tej stranki energični »sto ja!« če Dunaj in Rim ne spoznata, kake posledice mora naposled roditi to divjanje klerikalne stranke, potem naj si neizogibne nasledke sama pripišeta.

»Svaka sila do vremena,« pravi pregovor, in tudi pri nas se izkaže, da, kdor seje veter, žanje vihar. Morda prinese novo leto odločitev.

Četudi pogled na dogodke minolega leta ni vesel, vendar ne smemo obupati nad prihodnostjo. Še ima naš narod toliko notranje moči in žilavosti, da si more izvojevati pogoje za svoj obstanek in za svoje napredovanje, in če te svoje moči uporabi, pride tudi Slovincem veselejše novo leto. Vemo, da naše oko

ne uzre, da naša noga ne stopi v narodni Kanaan, da učaka dan zmage morda šele prihodnja generacija, ali ta zavest nas ni nikdar zadrževala, delati z resnobo, vstrajno in nevstrašno za blagor svojega naroda ter za njegovo politično, gospodarsko in kulturno emancipacijo od Nemcev, Lahov in Rimcev. V tem smislu bomo delali tudi v novem letu.

Nagodba — sklenjena.

Česar mesece in mesece pri neštevilnih posvetovanjih Körberja in Szélla, Böhm-Bawerka in Lukacsa ni bilo doseči — to se je s čudovito naglico doseglo na starega leta dan: Dunajska in peštanska vlada sta se porazumeli glede nagodbe.

Zadnje dni se je smatralo kot zagotovljeno, da tako Körber kakor Széll ponudita cesarju demisijo. Posvetovanja in pogajanja, ki so se deloma pod cesarjevim predsedstvom vršila v torek in v sredo, niso imela vspeha. Že je Széll določil, da se odpelje v sredo ob 5. uri popoldne v Budimpešto, odpelje z zavestjo, da se se nagodbena pogajanja razbila, že je bil sklican ministrski svet, da sklene demisijo Körberjevega ministrstva, ko je cesar odredil, da prideta Körber in Széll ob 6. uri še enkrat k njemu.

Ob 4. popoldne je nenadoma obiskal nadvojvoda Fran Ferdinand ministrskega predsednika Körberja in imel z njim dolg razgovor.

Ob 6. uri sta bila Körber in Széll v skupni avdijenci pri cesarju. Posledica te avdijence je bila, da so se Körber, Széll, Böhm-Bawerk in Lukacs sešli še isti večer na novo posvetovanje, pri katerem se je končno doseglo porazumljenje in sta se obe vladi popolnoma zedinili glede nagodbe. Kar je veljalo za nedosegljivo — je doseženo.

Pomen tega vsekako vevaznega dogodka se danes še ne da ceniti. Resnica je — vzlic vsemu ugibanju različnih listov — da javnost čisto nič ne ve, v čem sta si dunajska in peštanska vlada tako nasprotovali, zakaj toliko časa ni bilo mogoče doseči porazumljenja. Gre se sicer za življenske interese vsega prebivalstva, a temu prebivalstvu se je vendar prikrivalo, kako stoji nagodbena vprašanje.

Tudi sedaj se ni pojasnilo, kako je naenkrat postalo mogoče, kar je bilo poprej popolnoma nemogoče. Razglasilo se je samo, da se je dobil izhod in da je doseženo porazumljenje med obema vladama, sicer pa se varuje najstrožja tajnost.

Toda že sedaj kažejo gotove okolnosti, da se Cislitvanska menda nima veseliti nove nagodbe. Avtentičnega se sicer nič ne ve, a to je

gotovo značilno, da so na Ogrskem ta izid pozdravili z veliko radostjo, med tem, ko se je v Cislitvanski pozdravil z ravno tako veliko reservo. Nihče se ne more otresti suma, da so bili zopet žrtvovani cislitvanski interesi Ogrski. Nihče se ne more otresti domnevanja, da se je »dobil izhod« vsled odločitve krone, toda izhod, s katerim niti Körberjevo ministrstvo ni zadovoljno. Saj se govori že danes, da mislita finančni minister Böhm-Bawerk in minister Rezek odstopiti, ker z nagodbo nista zadovoljna.

Porazumljenje se je torej doseglo med ministri in sedaj imata besedo dunajski in peštanski parlament. Tam pač pade zavesa, ki sedaj še zakriva sklenjeno nagodbo, in tedaj izvedo prizadeti narodi — pri čem da so.

Nemško-češke spravne konference.

Po tako dolgih pismenih in ustnih pripravah so se v soboto vendar sestali poslanci obeh narodnosti iz Češke in Moravske k spravnim konferencam na Dunaju.

Splošna sodba o dosedanjem teku konference je, da vlada sicer mir, da pa leži nad zborovalci težka atmosfera, ki dovede skoraj gotovo do viharjev. Vlada si prizadeva na vse načine, da se delegatje ne razidejo brez pozitivnih uspehov. Češki udeležniki so imeli v soboto po konferenci dveurno posvetovanje s svojim ministrom Rezkom.

Dopisi.

Iz Krškega. (Imenovanje dr. Ivana Tavčarja in dr. Tomaža Romiha častnima občanom krške občine). Na starega leta dan je imel občinski odbor krške občine svojo sejo. Ko je bil dnevni red končan, vstal je župan dr. Romih ter govoril prilično sledeče: Slavni odbor! Dokončali smo današnjo sejo, ki ni le zadnja v tekočem letu, temveč sploh zadnja tega odbora, kajti v prihodnjem mesecu razpisane bodo nove volitve. Ne bode torej odveč, da se nekoliko ozremo na to, kar smo storili v zadnjih 6 letih — kajti velika večina nas je že tako dolgo v odboru —; ter prevdarili, smo-li storili svojo dolžnost, in ali ima klevetanje naših nasprotnikov kakšno djansko podlago. Z mirno vestjo smem povdarjati, da nismo spali, temveč da smo se pošteno trudili za blagor naše občine. Predbaciva se nam vedno, da so se za mojega županovanja naklade povikšale; zares so se povikšale, ali vendar še niso tolike, kakor po drugih občinah. In če so se povikšale, lahko tudi pokažemo, za kaj smo naklade porabili. Popravljali smo ceste, napravili smo nove mostove in popravljali stare, delali in popravljali smo vodnjake, postavili smo v občini 23

streliščnih postaj zoper točo, kupovali smo smodnik za nje — tekoče leto n. pr. smo izdali nad 1100 kron za smodnik —, kupovali smo plemenske bike, sploh gledali smo na to, da so se naklade porabile za koristi davkoplačevalcev. Mi nismo rok križem držali, zadovoljni moramo biti z našimi vspeli. S ponosom smemo tudi pokazati na našo bolnico, katera tako dobro uspeva, da smo danes sklenili jo razširiti, ter na našo občinsko hranilnico, ki se sicer počasi, a tem sigurneje razvija tako, da smo že lahko nastavili enega uradnika, enega pa še bomo pridobili leto. To hranilnico smo večinoma radi tega ustanovili, da je pomoč našim vinogradnikom. Vinogradniki imajo sicer še lepe vinograde, a ne morejo dobiti za nje posojila, ker so tuje hranilnice jako nezaupne glede novih vinogradov. Kmetje imajo tudi dosti vina, a ne morejo ga takoj spraviti v denar. Tukaj pomaga naša hranilnica. Ako hoče vinogradnik denar na vinograd, da ga lahko naša hranilnica. Vsi odborniki nadzorujejo dotične vinogradnike, ter dana je hranilnici prilika takoj denar odpovedati, če bi zanemarjal vinograd. Hranilnica pa tudi posojuje na kratke obroke tistim vinogradnikom, kateri ne morejo prodati svojega vina. Tako smo si torej našo občino na vse strani lepo uredili, da smo lahko zadovoljni in veseli; zasnovali pa smo še za novi odbor primerno delo s tem, da smo v današnji seji sprejeli v proračun primerno svoto za napravo vodovodov. Sedaj pridejo nove volitve; in sedaj pa naj pustimo naše nasprotnike na krmilo? Vi pravite ne; jaz tudi tako pravim ne, in stokrat ne. Mi smo delali, nasprotniki pa naj pridejo in se vsedejo k polni mizi? **Ne, nikakor ne!** Ako smo edini, ne bodo nas premagali. Še pred tremi leti nas niso, ko smo takorekoč spali in smo hoteli, da bi se volitve mirno vršile. A leskovški in svetoduški župnik sta bila nabrala nekoliko svojih pristašev ter sta hotela vse naprednjake vreči iz odbora; zadobila sta bila zaslužen kazni, da sta bila slavno propadla. In naj nas potem letos premorejo, ko bedimo? Ne in stokrat ne! Jaz pravim, da brez naše volje ne pride nobeden v občinski odbor, katerega mi nočemo, posebno še ne leskovški župnik, čeprav je še dekan, in tudi ne svetoduški župnik, in tudi ne nobeden njihov pristaš, da bi delali v odboru združbo in plodonosno delo ovirali. V občinskem odboru se je zadnjih šest let mirno pa uspešno delovalo. Ako pa prideta le 2 klerikalna razgrajča v odbor, pri kraju bode z mirom. Stavili se bodo vsi nemogoči predlogi (n. pr. imenovati Njegovo knezoškofovo milost častnim občanom, ali darovali za škofove zavode doneske itd.) Mi bomo seveda proti, govorilo se bode mnogo, mlatili bomo staro slamo, a delalo se ne bode ničesar, kakor sedaj v deželni zboru, kjer so nam klerikalci, prijatelji ljudstva, snedli vsako podporo. Torej še enkrat naj bode povedano, da si bodo zapomnili, brez naše volje ne pride nobeden v občinski odbor. Šest let sem na tem častnem mestu; nisem se pehal za njega, a ko ste mi ga podelili, delal sem, kolikor je bilo v moji slabi moči. Navdajala me je pri tem zavest, da imam za sabo značajne moške in navduševalo me je Vaše prijateljstvo. Verjemite, da si štejem v veliko čast, imenovati vsakega izmed

Vas svojim osebnim prijateljem, in bodi Vam prisrčna zahvala, da ste me ob vsaki priliki poslušali, naj si bode že, če je bilo treba iti h kaki volitvi, ali na kako zborovanje, ali kaj družega koristnega ukreniti. Ali naj morebiti danes moja beseda ničesar ne velja? Zatorej Vas prosim, bodite zopet vsi pri prihodnjih volitvah agitatorji za našo stranko in dobojevali bomo časten boj, katerega so nam vsilili naši nasprotniki. Treba pa je tukaj povdarjati, da nikakor nismo nasprotniki vere ter da se čutimo verne katoličane. To smo tudi danes pokazali, ko smo dovolili za svetoduško cerkev 20%, za svetoduškega organista 8%, za krško župnišče 20%, za krškega organista 3% naklade. Torej Bogu, kar je božjega. A v občinskem odboru ne potrebujemo nobenega cerkvenega razgrajča. Da pa bodo nasprotniki natanko vedeli, katerega mišljenja da smo bili, ter da smo še vedno istega mišljenja, ter da ne bodo domnevali, da hočemo morebiti z njimi se dogovarjati radi kandidatov, naj zvedo to na slovesen način. Naša misel je bila naprednost. In ta misel mora tudi še znanprej vladati v občinskem odboru krškem. Tukaj se ne gre za osebo. Naj bode prihodnji župan kdor hoče, biti mora našega mišljenja. Radi tega predlagam, da se voli vodja napredne stranke na Kranjskem, naš deželni poslanec g. dr. Ivan Tavčar, kateri je za našo občino mnogo koristnega storil, častnim občanom. Predlog se je z viharjimi živio-klici jednoglasno sprejel. Ob enem predlagam, da se izreče stranki na Kranjskem, ki onemogočuje delovanje v deželni zboru, najostrejša graja. Na to je vstal obč. svetovalec g. Anton Rupert, kateri deluje že nad 30 let v občinskem odboru, ter postavil predlog, da se imenuje tudi mnogozaslužnega g. župana častnim občanom. Povdarjal je, da se ima občina za ves napredek zadnjih let le njemu zahvaliti, s svojo trudoljubivostjo in z vstrajnim delom je dosegel uspehov, kakor malokateri delavec v javnosti. Vse delo obč. odbora je opravljal vedno le on — mi ostali smo mu bili le v zaslonbo. Zlasti pa je oživenje našega vinorejstva skoraj izključno dr. Romihova zasluga. Brez njega bi pridelek naše občine še v 10 letih ne dosegel sedanje višine. Zatorej prosi g. župana, da sprejme častno občanstvo kot mali znak hvalečnosti občanov. Predlog se je z živio-klici enoglasno sprejel, vsaj je g. Rupert govoril vsem iz srca.

Domače in razne novice.

— **Ilustracija Šusteršičeve interpelacije v zadevi nadučitelja Ravnika.** Vsled ovadbe g. dr. Tavčarja proti g. Jerneju Ravnika, nadučitelju v Trnovem, vršila se je dne 31. decembra 1902. l. kazenska razprava proti Ravnika radi razžaljenja časti. Pri tej razpravi je obtoženec podal sledečo izjavo: »Jernej Ravnika, nadučitelj v Trnovem, izjavlja, da o priliki, ko se je dne 4. decembra 1902. l. razgovarjal z g. Ivanom Urbančičem o g. drju Tavčarju, sicer ni trdil, da ne more voliti dr. Tavčarjeve stranke, ker je g. dr. Tavčar kriv, da je on semkaj (v Trnovo) premeščen, in mu je s tem na leto 500 gl. pojedel, da pa obžaluje, če je tako govoril.« Ker se je obtoženec za-

vezal to izjavo v osmih dneh razglasiti v »Slovenskem Narodu« in »Slovenca« in nadalje plačati 60 K kazenskih stroškov in 20 K za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, odstopil je gosp. dr. Tavčar za sedaj od obtožbe.

— **Uspeh katoliške obstrukcije ali vodovod v Slavini.** Slavina, ki je, kakor znano, jako klerikalna vas, bi rada dobila svoj vodovod. Država je sicer obljubila nekaj pomoči, pa premalo, tako, da bode treba zvišati deželno podporo, če naj dobi Slavina prekoristni svoj vodovod. Brez deželnega zbora pa tega poviška ni doseči, in zategadelj je slavinski vodovod položen na najdaljšo klop, ki si jo misliti moremo! Tako dela katoliška stranka za svoje Slavince! Če bodejo hoteli si na kak način pomagati, ne bode jim ostalo družega, nego najeti Šusteršiča ali pa Naceta Žitnika, ki oba — posebno pa Nace — prav dobro umeta vodo delati. Bi ne bila napačna vodnjaka, ta slovenska »politika«, postavljena sredi Slavine! In vendar je še obilo zaslepljenih kmetov, ki menijo, da so njihovi »katoliški« poslanci s svojo obstrukcijo kmetiskim volilcem, bogve, kakih uspehov priborili! Mi pa pravimo: Bog daj pamet takim revežem!

— **Kaplan Bešter — kostanjeviški „lažnivi kljukec“ prestavljen.** Iz kostanjeviškega okraja nam pišejo: Te dni prinesel je »Slovenec« za naše »device« pretužno vest, da je škofu dopadlo našega hujskača in »lažnivega kljukca« poklicati v nadaljno službovanje, recte hujskanje na Trato. Ako je ta vas v Poljanski dolini nad Škofjokolo, ista Trata, iz koje so pred kratkem župljani napodili znane alkoholika, ki se sedaj leči pri usmiljenih bratih v Kandiji pri Novem mestu, — potem je naš mladi kaplan prav za prav avanziral, ker bo ondod za župnega upravitelja. Pri našem škofu ne bi bilo to nemogoče. To bi bil nekaki »flašter« za brce in klofute na dr. Tavčarjevem shodu. Nam tudi prav! Ne tako pa našim »devicam«, posebno ne oni, ki je že trikrat »kranjecelj iz mirt« nosila. To je sedaj javkanje v Kostanjevici po »ta lepem Janezu.« Ako jokanje ne preneha, se prav lahko pripeti, da stopi Krka iz struge. — Dopisnik iz selske doline v Vašem cenjenem listu nam je poročal pred kratkim, da se nahaja po dr. Tavčarjevem shodu izginoli naš kaplan »vsled bolezn« (!) na svojem rojstnem domu pri Mohorjevih na Jamniku. Popisal je »lepega Janeza«, »da imajo punice njega rade, on pa punice.« Dalje, da je nenavadno prepirljiv duhovnik, ki se meša v zadeve, ki ga čisto nič ne brigajo. Dopust radi »bolezn« uporablja v to, da kmete iz Jamnika, Podbelice in drugih hribovskih vasi hujska proti občinskemu odboru v Selcih. Laže se, da bodo morali hoditi otroci vsled sklepa občinskega odbora iz oddaljenih vasi v selsko šolo mesto v bližnjo Podbelico. Slednjič vpraša selski dopisnik »Janeza Beštra, katoliškega duhovnika, ali ni lagati greh. Končno svetuje občinskemu odboru, da naj »lažnivega kljukca« sodnijsko prime. Minulo je že štirinajst dni — kaplan še ni svojih lažij prekli-

cal. No, on sploh ni eden »ta hitrih«. Pri nas se mu pet tednov ni mudilo oporekati »Narodovim lažem« (!) — da sta bila on in svetokrižki kaplan na dr. Tavčarjevem shodu v Kostanjevici oklofutana, obreana in v blato pomandrana. Stoprav čez pet tednov razkoračil se je v »Slovenca«, in v treh noticah vse to klofutanje in branje popisal — menda, da se pri škofu rehabilitira — kot nekako bajko. Mi smo na vse to molčali, ker imamo več sto ljudij kot priče, ki so to videli. Toda kaplan »gode« svojo naprej. V božični številki tega znanega, že nebrojokrat obsojenega lista za častikrajo, zopet piše o »liberalnem mazilu in zadoščenju za razgnani shod v Kostanjevici.« Gospod kaplan, da boste vedeli, kako je izgledal »razgnani shod«, kličemo Vam v spomin sledeči prizor s tega shoda: Razljuteni kmečki možje vpijejo: Samo farja šuntata. Farja stran! Pa bo mir! (Ljudstvo hoče z vzdignjenimi pestmi kaplana naskočiti.) Tuji gospod: Gospod kaplan, vidite, kako je ljudstvo radi Vašega hujskanja razjarjeno. Vrnite se mirno v farovž. Jaz Vam garantiram, da se Vam ne bo ničesar hudega zgodilo, ako precej zborovališče zapustite. Kaplan Bešter pogleda zaničljivo tujega gospoda in tolče z desno nogo jezno ob tla, češ, bomo videli, kdo bo zmagal. Med tem pridejo možje prav blizu kaplana, rekoč: Le po njem! Tuji gospod: Pustite gospoda kaplana, saj pojde v farovž. Nekdo sune tujega gospoda z dežnikom med rebra. Domačin: Kaj si pa mislil, Francelj, da si tega gospoda, ki z nami drži, sunil. Francelj: Kaj pa farja brani! Ta že ni naš. Tuji gospod: Gospod kaplan, jaz sem mislil dobro z Vami. Vi me nočete ubogati. Jaz se ne bom pustil radi Vas žepsti. Prepuščam Vas Vaši usodi. (Odide s pozorišča.) Na to je začel kaplan Bešter reterirati. Pa bilo je prepozno. Razkačeno ljudstvo ga obkroži in na koncu drevoreda — tik pred farovško ograjo obrca, oklofuta in končno v mlako vrže, ter ga na tleh ležečega »do dobrega zdel.« Gospod kaplan-resnicoljub! Ali ni bilo tako? Prosimo odgovora! — Farani na Trati, čestitamo Vam na Vašem novem — župnijskem upravitelju!

— **Shod v Ribnici.** V nedeljo je dr. Šusteršič v Ribnici krošnjačil s svojo politično žlindro. Svoj čas je prav v Ribnici razglasil, da govori iz njega sveti Duh, a v nedeljo ga je sveti Duh pustil na cedilu in mu s tem pomagal do velike blamaže. Vrhunec Šusteršičevih izvajanj je bilo vprašanje, če se smejo deželne naklade letos sploh še pobirati — in glej, ravno ta dan, ko je Šusteršič to pretresal v Ribnici, je prišla z Dunaja cesarska naredba, s katero se določa, da sme deželni odbor tudi letos pobirati deželne naklade. Pa reci kdo, da tojni nesreča za dr. Šusteršiča in dokaz, da ga je sv. Duh zapustil ter zbežal daleč proč od njega. Poredni Ribničanje pa se lahko smejejo na troške dr. Šusteršiča, kajti tako se že dolgo ni nihče blamiral, kakor ta spekulativni katoličan.

— **Napadalci iz farovža.** Trgovec v Cerknici, gospod Ivan Popovič, ima svojo hišo neposredno pri cerkniškem farovžu. Farovž je nje-

gov najbližji sosed. Dne 26. decembra so g. Popoviču njegovi uslužbenci napravili »ofreht« in to povodom njegovega godu in rojstnega dne. To je gotovo nekaj nedolžnega in zlasti po deželi že od nekdanj v navadi. Prebivalcem farovža pa to ni ugajalo in napadli so uslužbenca g. Popoviča, z opeko. Menda je »ofreht« spomnil farovške prebivalce na katoliško obstrukcijo v deželnem zboru. Nakrat so na zbrane uslužbenca prileteli od farovža tri opeke, in sicer z vso silo. Na srečo ni bil nihče zadet, a nevarnost je bila velika, kajti noč je bila temna, prireditelji »ofrehta« pa so stali tesno drug poleg drugega. Ko so začele leteti opeke, je pet izmed zbranih uslužbencev g. Popoviča zbežalo. Eden pa se je osrčil, se obrnil proti farovžu ter tudi natančno videl, da so se po metanju opeke farovška vrata odprla in zaprla. Gotovo je izginil v farovžu tisti junak, ki je metal opeko. Opeko je vzel pri farovžu, kjer je je velik kup. Omenjeni uslužbenec g. Popoviča je potem šel tik do farovškega okna. Slišal je, da v sobi govore in se smejejo — vendar natančno ni mogel razločiti, o čem se je govorilo. Verjetno pa je, da so se zbrani gospodje veselili uprizorjenega atentata. Čedalje lepše!

— **Javna varnost v Št. Vidu.** Sicer zidajo v Št. Vidu škofove zavode, ali da bi se bili prebivalci kaj predrugačili, ni zapaziti. Zadnjič je prišel po kupčiji neki gostilničar na Toškem čelu in v Gaberji v Št. Vid v gostilno pri Frnadu. Tam so ga neki pobožni katoličani, na čelu jim Ivan Jenko, napadli in ga hudo poškodovali. Mož se jim je umaknil skozi kuhinjo in se skrivil v klet. Napadalcu ga na srečo niso našli. Ko so ga pa iskali, so se rotili: Če ga dobimo, ga bomo hinrihtali.

— **Božji blagoslov ga je vrgel na ulico.** Po Vipavski dolini imajo sedaj priliko razmišljevati o tem, kako more komu tudi slovesen blagoslov biti na veliko škodo. V Podragi se je namreč zgodil slučaj, ki to prav živo kaže. Poslanec Božič se je, kakor znano, preselil iz Podrage. Za svojo hišo je postavil oskrbnika in ga pooblastil, da v njej kakemu potrebnemu da zastojno stanovanje. Oskrbnik je tako storil in odkazal brezplačno stanovanje možu, ki je sicer klerikalec — pri delitvi dobrot ne gledajo liberalci na mišljenje — a pošten človek. Ta mož ima kaj tercijsko ženo in ravno tako tercijsko taščo in se vsled njihovega vplivanja ni upal v Božičevo hišo. Brezplačno stanovanje bi mu pa bilo kaj dobro došlo. V tej stiski so se ti ljudje obrnili do slaboglasnega župnika Kollerja in ta je šel blagoslovit stanovanje, predno se je omenjena družina vanj preselila. Prav kakor bi bilo to stanovanje okuženo, kakor da je imel v njem sam hudič svoje prebivališče. Da se dobi kak duhovnik za tako stvar, to kaže, kako dekadentna je naša duhovščina. Posl. Božič se je po takem postopanju po vsi pravici čutil razžaljenega in je tercijsko družino odpravil iz svoje hiše, brezplačno v porabo prepuščenega stanovanja. Lahko se torej reče, da je božji blagoslov to družino postavil na cesto. Radovedni smo, če tej družini zdaj župnik Koller preskrbi brezplačno stanovanje.

— **„Častilcem lurške Marije“.** V »spomin petdesetletnice Marijinih prikaznij v Lurdu« hočejo nekateri spekulativni gospodje na nekem griču poleg Rajhenburga sezidati novo cerkev. Iz svojega seveda ne bodo ničesar dali, pač pa so ustanovili »cerkveno družbo«, ki že nad leto dni berači za prispevke in je iz ljudstva izprešala že nad 12000 K. To seveda ne zadostuje. Sedaj razširja ta cerkvena družba listke »Častilcem lurške Marije«, v katerih pozivljajo k pristopu. Vsak ud mora plačati 1 K 20 h. na leto, za kar se mu obetajo — večne maše. Na čelu tej spekulaciji je župnik Jože Cerjak v Rajhenburgu. Kakor znano, je pri zidanju novih cerkva že marsikak župnik obogatel.

— **Povišanje oskrbnin v deželni bolnici.** Deželni odbor je oskrbnine na vseh oddelkih deželne bolnice z dnem 1. januarja 1903 primerno povišal, in sicer: prvi razred od 7 K na 9 K, drugi razred od 4 K na 5 K 50 h in tretji razred od 1 K 60 h, oziroma za tujce 1 K 80 h na 1 K 90 h brez razločka, v kateri kronovini ima oskrbovanec svojo domovinsko pravico.

— **Presenetljiv izid.** V ponedeljek se je vršila dopolnilna volitev iz furlanskih kmetijskih občin v goriški deželni zbor. Poročali smo že, da je bil izvoljen nadužitelj v Gradišču ob Soči Josip Falconer. Ta pa je klerikalec in sicer je bil izvoljen z lepo večino, namreč z 49 proti 35 glasom proti inženjerju Antonelliju, ki je državni poslanec teh istih kmetijskih občin, v katerih je sedaj propadel, in ki je za svoj okraj že veliko storil. To je vsekako presenetljiv izid volitve in kaže, kakor napreduje klerikalizem na Furlanskem. Zdaj imajo klerikalci že dva furlanska mandata v rokah.

— **Iz istrskega deželnega zbora.** V zadnji seji je vlada predložila načrt zakona o premeščenju okrožnega sodišča iz Rovinja v Pulj. To kaže, da misli vlada resno napraviti Pulj za stolno mesto Istre. V tej seji je prišel na razpravo tudi predlog o združenju Istre s Trstom. Slovenska manjšina je po dr. Laginji izjavila, da je za združenje, če se združi s Trstom tudi Goriška, ker bi postal italijanski pritisk še neznosnejši, če bi se samo Istra združila s Trstom. Tudi je dr. Laginja izrekel, da je slovenska manjšina zadovoljna, da je dež. zbor sklican v Pulj, dasi bi ga rajše videla v zakonitem središču Istre, v Pazinu. Laginja je tudi zahteval, da se izvede volilna reforma in narodna ravnopravnost. Laška večina je seveda odklonila Laginjev predlog in sprejela predlog, da se Istra združi s Trstom. Do uresničenja tega sklepa je pa pot še — jako dolga.

— **Nesreča.** Gospoda Kajetana vit. pl. Premiersteina, veleposelnika v Jeličnem Vrhu, zadela je v nedeljo 5. t. m. nesreča, da si je zlomil desno nogo nad gležnjem. Ko se je ponoči vozil domov, splašili so se nakrat konji in voz se je preobrnil. Ta nezgoda je toliko hujša, ker je isto povzročila zlobnost. Kakor se govori, so dosedaj še neznani zlikovci zastavili pot z neko ograjo, radi česar so se konji splašili. Vr-

lemu narodnjaku želimo skorajšnjega okrevanja!

— **Nogo zlomila.** Terezija Zontar, 15 let stara pastarica v Sp. Bitnjah št. 8, občina Stražiše, je na cesti spodrsnila in padla in si zlomila desno nogo pod kolenom.

* **Kedaj začenja novo leto?** Novo leto začenja jako različno pri raznih narodih. Rusi praznujejo novo leto za 13 dni pozneje nego mi. Pri Perzijcih in Turkih, ki se ravnaajo po mesečnih letih, ki niso enako dolga, začenja novo leto v aprilu, včasih celo v majniku. Japonci in Korejci so do l. 1872, praznovali novo leto v februarju ali sušcu, zdaj je obhajajo enako z nami. Trdovratni Kitajci imajo novo leto po mlaju, ki je prvi po onem času, kadar sonce nastopi v znamenju vodarja. V Srednji Evropi velja za novo leto srednjeevropski enotni čas, za Francijo in Belgijo zahodnoevropski, ki zastaja 50 minut za srednjeevropskim, v Rusiji in Rumuniji velja izhodnoevropski čas, ki je za eno uro naprej kakor pri nas.

* **Ozdravljena žaba.** Neki gospod, z imenom Lipert pri Berlinu je imel pred več leti rego ali žabico, ki se mu je zelo priljubila. Nesreča je hotela, da je nekega lepega dneva ta žabica šla s svojim gospodom na sprehod. Med potom je po neprevidnosti stopil Lipert na njo, da je nežni trebušček počil. Ker je bilo še življenje v nji, prinesel jo je gospod na živinškozdravniško šolo v Berlin, kjer se je v resnici posrečilo zelenega suknača obdržati pri življenju. Rana se je pravilno zašila in hitro celila. Svoje nagnjenje in umnost pa je kazala njegovemu lečitelju. Kakor hitro se je ta kje pokazal, legla je pametna živalica na hrbet in kazala rano, da jo namaže z zdravilnim mazilom.

* **400 glav živine poginolo.** Častniki vladinega parnika »Howella«, s katerim so poslali pomoč prebivalcem ob bregovih reke Rio Colorado, katera reka je izstopila iz svoje struge, poročajo, da je kacic 3000 ljudi moralo ostaviti svoja domovja in bežati v gore. Ljudje so izgubili vse svoje imetje in tudi nad 400 glav živine.

* **Farovška kuharica, ki zna porabiti ugodni trenutek.** Klerikalni list »Volksfreund« v Strassburgu poroča iz Griesheima: »Požrtvovalnosti našega prečastitega gospoda župnika se imamo zahvaliti, da se je vršil pri nas od 19. do 30. novembra sveti misijon, ki so ga imeli trije patri redemptoristi. Taki ljudski misijoni so vedno velike koristi. Naj bi ostal globoki utis in živa gorečnost, ki so jih zasejali vredni sinovi svetega Alfonza Liguorija (!) s svojimi ravno tako pretresljivimi kakor poučnimi pridigami, stalne vrednosti v korist in blagor občine, cerkve in države. Ob zaključku misijona je umrla gospodinja gospoda župnika za vnetjem pljuč. Izbrala si je tedaj najpripravnější trenutek, da odide dobro pripravljena po eksercijah v boljše novo življenje.« Posnemanja vredno tudi za kranjske farovške kuharice, posebno take, ki so že prestopile v rezervo ali »armeestand« ker se bo njihovega koraka veselil Bog, pa tudi njihov gospodar, ki bi si že rad »vdinjal« novo, mlado moč.

* **Koliko smotk se je pokadilo l. 1901 v Avstro Ogrski.** Ogrsko finančno ministrstvo je ravnokar izdalo svoj računski zaključek za leto 1901, v katerem se izkazuje, da se je v ogrskih deželah pokadilo 520.409.096 smotk in 1.189.162.372 cigaret, za kar se je skupilo 103.632.424 K, t. j. za 1.564.045 K več kot v letu 1900. Čisti dobiček iznaša 62.829.737 K. V avstrijski državni polovici se je pokadilo v istem letu 1.286.125.266 smotk in 3.885.920.062 cigaret ter se je za te prejelo 142.540.748 K.

* **318 spomenikov cesarju Viljemu Velikemu.** Ded sedanjega nemškega cesarja ima po nemških

mestiš ž 318 spomenikov, ki so veljali 20 milijonov mark. Koliko bede bi se dalo olajšati mesto te ogromne bronovine.

* **Rodbinsko življenje pri divjakih.** Kafri kupujejo svoje žene in vsak Kafr more imeti toliko žen, kolikor se mu zljubi. Ženo si kupi za kravo. Dahomejci plačajo svoje žene s steklenicami ruma in školjkami. Tako Dahomejci kakor Kafri jako ljubijo svoje otroke. Fellah, egiptski kmet, si tudi kupi ženo, a otroke, kadar je v stiski, ali odloži, ali proda, ali zameni za blago in živino. Beduin si tudi mora kupiti svojo nevesto, toda nevesta ni siljena vsakogar vzeti. Kadar se Beduinu rodi fant, je vesel, ucka ter vabi sorodnike k pojedini, a kadar se mu rodi dekle, je žalosten, nikamor ne gre in se sramuje pred ljudmi. Pri Kirgizih stariši sami skrbe za zakonski stan svojih otrok. Samojci imajo po dve ženi. V Avstraliji ima žena in hči jako težavno življenje. Sploh so žene pri divjih narodih sužnje. Edino Samojec je pravičen do žene: pomaga njej pri delu, celo pri kuhanju in jo trpinči le takrat, če je povzročila njegovo ljubosumnost. Takrat jo biča in muči, dokler sirota ne umrje.

* **Prav je razumela.** »Meraner Zeitung« poroča iz Schlandersa na Tirolskem: Inženér, ki meri zemljo za novo železnico, je pojasnjeval stari kmetici, da proga nove železnice pojde ravno skozi njen skedenj. — »Torej skozi skedenj? Že prav,« pravi kmetica, »ali to vam že danes povem, naj se vlak požuri vsak dan do 9. ure zvečer — po devetih je pri nas skedenj že vselej zaprt«.

Gospodarstvo.

Angleški minister Chamberlein je svoj čas prorokoval, da imata bivši republiki Transvaal in Oranje uprav velikansko prihodnost. Kar je povedal Chamberlain — ki je vse prej, kakor fantast — to je potrdil odlični strokovnjak Fitzpatrick in danes so angleški trgovci in industrialci prepričani, da postane južna Afrika druga Indija.

Tudi v Italiji se že pripravljajo, da bi se okoristili tega novega vira dohodkov. Italijanski veletržec Eugenio Boccaccone je velikemu listu »Domenica del Corriere« dal na razpolaganje zanimivih podatkov, ki so vredne uvaževanja, ker je Boccaccone kapaciteta prve vrste.

Boccaccone pravi, da v južni Afriki sedaj ne potrebujejo delavcev, pač pa je za trgovce prilika, zaslužiti velike svote. Angleži in Nemci so se vrgli na izkoriščanje rudokopov in na prodajo tekstilnih izdelkov in izdelkov mašinske industrije. Pri Angležih pa nimajo Nemci simpatij. Zato svetuje Italijanom, naj se lotijo eksploatairanja južne Afrike. Vsled njegovega nasveta so Italijani že ustanovili dve veliki trgovski družbi v Durbanu in v Johannesburgu.

Boccaccone pravi, da bi se dale velikanske svote zaslužiti z uvažanjem gotovih potrebščin, s katerimi se Nemci in Angleži sploh ne pečajo. Pogoj je le, da so izvrstne kvalitete in narejene tako, kakor jih žele konsumenti južne Afrike.

Ne bomo navajali vsega, kar nasvetuje Boccaccone, da naj se uvažava v južno Afriko, nego le to, kar bi utegnili nas Slovence zanimati in nam donesti korist.

Boccaccone pravi, da bi se v južni Afriki posebno izvrstno prodajalo sir, surovo maslo in kondenzirano mleko, potem suho sadje, nudedln cikorija, cement in pohištvo.

Nas zlasti zanimajo mlekarški izdelki, kakaj na tem polju bi naše mlekarke in sirarske zadruge lahko jako uspešno in srečno konkurirale z vsako državo, ko bi se le dosegla ugodna parobrodna zveza s primernimi tarifi.

Pomislimo samo, kako so si Danci in Finci pomagali z mlekarstvom in si-

rarstvom do ogromnega bogastva, ker so si znali pridobiti odjemalcev na Angleškem in celo v Indiji. Kaj podobnega bi se morda dalo doseči tudi pri nas, če bi se s primerno energijo zavzeli, da si naši mlekarji in sirarski izdelki pribore južno-afriški trg.

Loterijske srečke.

Brno, 7. januarja.	19, 4, 9, 67, 72.
Dunaj, 3. januarja.	16, 53, 30, 35, 6.
Trst, 27. decembra.	74, 54, 24, 17, 71.
Gradec, 3. januarja.	70, 63, 27, 54, 76.
Praga, 31. decembra.	66, 58, 48, 4, 71.
Linc, 3. januarja.	30, 12, 20, 14, 21.

Tržne cene v Ljubljani.

	K	h		K	h
Gov. meso I. kg	1	30	pšenič. 100 kg	27	80
" " II. "	1	10	koruzna " "	19	—
" " III. "	1	—	ajdova " "	35	—
Telečje,	1	50	Fižol, liter . . .	—	20
Praščje m. sv. .	1	60	Grah, "	—	40
" pr.	2	—	Leča, "	—	25
Koštrun meso "	—	90	Kaša, "	—	20
Maslo	2	6	Ričet, "	—	—
Surovo maslo, "	2	40	Pšenica " 100 kg	18	40
Mast praščja, "	1	80	Rž.	—	15
Slanina sveža, "	1	70	Ječmen. " . . .	—	14
" prek.	2	—	Oves. "	—	15
Saló	1	40	Ajda	—	20
Jajce	—	10	Proso, bel. " . .	—	18
Mleko, liter . . .	—	18	" nav. "	—	16
Smetana sl. lit. "	—	80	Koruza. " . . .	—	15
" kislá	—	80	Krompir " . . .	—	5
Med " kg	1	20	Drva, trda m ³	7	80
Piščanec.	—	140	" meh. "	—	5
Golob	—	50	Seno " 100 kg	7	60
Raca	—	—	Slama "	—	7
Zajec.	—	—	Stelja. "	—	—

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

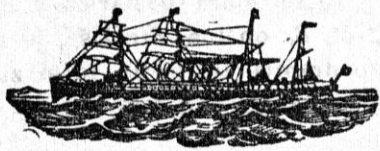
Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Najnižje cene Največji izbor

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaju ali (2073—19)

Anton Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Odlikovano s kolajno na pariški razstavi leta 1900.

Vse vrste 2409-4

tamburic

priporoča tvrdka

J. Stjepušin

v Sisku

na Hrvaškem.

Ilustr. cenik

se pošlje na zahtevo

franko.

Odlikovano s kolajno na budapeštanski razstavi l. 1896.

Povsod po Slovenskem

in še čez mejo razširja se od dne do dne poraba prave in najboljše

kavine primesi

v prid družbe sv. Cirila in Metoda iz

I. jugoslov. tovarne za kavine surogate

v Ljubljani.

Zahtevajte jo povsod!!

Odvetnik

dr. Vladimir Ravnihar

ima svojo pisarno

v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 5

v novi Čudnovi hiši nasproti sodnijskemu poslopiju.

Gornja Šiška pri Ljubljani, 1. prosinca 1903.

P. n.

Usojam si vljudno naznaniti, da sem s 1. prosincem 1903

žganjekuho in tvornico likerjev

v Gornji Šiški pri Ljubljani pričel in isto z najnovejšim tehničnim strojem, upoštevajoč napredek v tej stroki, opremil tako, da sem v položaju, vsem zahtevam p. n. trgovcev v vsakem oziru popolnoma vstreči.

Pripomnim še, da oddajam vse svoje izdelke v jamčeni pristnosti, kakor najfinejše kvalitete.

Prosim cenjene naročbe ter se priporočam

z odličnim spoštovanjem

J. RICHAR.

Vzorce zastoj in poštnine prosto.

(32)

Največje, najhitreje ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo

v Ameriko.

Hamburg-New York le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno

oblastveno potrjena

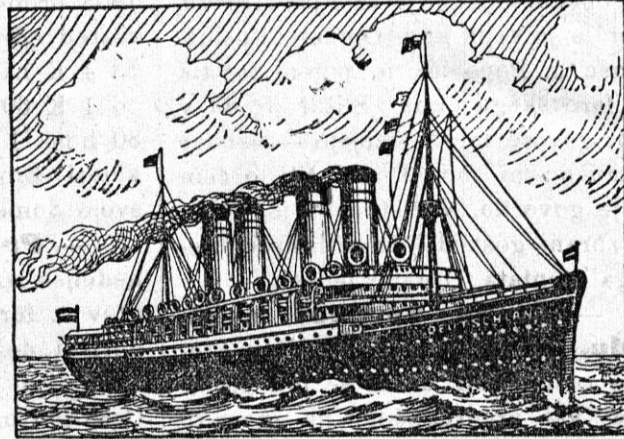
agentura

Hamburg-Ameriške linije

Ljubljana

Dunajska cesta št. 31

od južnega kolodvora takoj na desno.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Cena zavoju 50 vinarjev.
vsebina 500 gramov.

Kathreiner

Kneippova sladna kava

v polnih zrnih.

Kathreinerjeve tovarne za

Monakovo.